

провести фотографування підозрюваного за розробленим сценарієм з максимальною роздільною здатністю; обробити фотознімки за допомогою програми Adobe Photoshop CS2, і привести надані зображення одного масштабу.

Список використаних джерел

1. Абрамов С.С., Зинин А.М. и др. Судебно-портретная экспертиза: методич. пособие. – М.: РФЦСЭ, 2003. – С. 163.
2. Дмитриев Е.Н., Иванов П.Ю., Зудин С.И. Исследование объектов криминалистических экспертиз методами цифровой обработки изображения. – М., 2000.
3. Зинин А.М., Зотов А.Б., Снетков В.А. Особенности портретной криминалистической идентификации с использованием видеоизображений. – М., 1995.

Бобошко Е.М.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Не потребує доказування факт, що будь-яка усвідомлена людська діяльність ґрунтується на інформації про властивості, стан і поведінку тих осіб та об'єктів матеріального світу, із якими вона безпосередньо пов'язана, котрі певним чином можуть на неї впливати. Інформаційні технології впливають на людську діяльність доволі тривалий період, їх вік складає не одне століття. Своєю появою вони зобов'язані розвитку економіки. Перші обліки зародилися ще в Давньому Єгипті, Шумері, Китаї, Індії. Згодом цей винахід древніх економістів почали використовувати в інших сферах людської діяльності. А в ХІХ столітті вони знайшли застосування й у діяльності правоохоронних органів.

Створюючи умови для отримання достовірної інформації про певні об'єкти, обліки тим самим сприяли прийняттю виважених, обґрунтованих рішень. З ускладненням суспільства збільшувалися й обсяги інформації, що вимагало вдосконалення систем її збирання, зберігання, опрацювання. Тривалий час вони велись у вигляді картотек, журналів та архівів паперових документів. Розвиток комп'ютерних технологій, що відбувся у другій половині ХХ століття, істотно вплинув і на розвиток інформаційних систем. На зміну звичайним, ручним інформаційним системам приходять автоматизовані.

Однак, незважаючи на ступінь розвитку інформаційних технологій, необхідно завжди мати на увазі, що отримання й накопичення інформації не є самоціллю. Мета створення та функціонування інформаційних систем полягає у створенні умов для вирішення конкретних завдань певного напрямку людської діяльності, у тому числі й у розкритті злочинів. Велике значення в роботі з такою інформацією відіграє людський фактор, який проявляється в умінні користувача грамотно нею користуватися. «Одне й те саме інформаційне повідомлення може містити різну кількість інформації для різних споживачів», – підкреслюють Г.С. Гохберг, О.В. Зафієвський та

О.А. Короткий.

Основні завдання, що вирішуються з використанням пошукових інформаційних систем, полягають у забезпеченні збирання, зберігання, опрацювання та видачі інформації користувачеві, яка необхідна йому для вирішення певних завдань, що стоять перед ним. Треба завжди пам'ятати, що сама собою інформація, у тому числі та, що міститься в масивах інформаційних систем, задовольняє наші потреби, але за умов її активації, оцінювання і цілеспрямованого використання вона сприяє досягненню певної мети.

Як і будь-яка керована діяльність, розслідування прямо пов'язане з інформацією, з тим, наскільки раціонально вона використовується. «Будь-який процес управління – це насамперед інформаційний процес, який передбачає виконання функцій зі збору, передачі, обробки, аналізу інформації і прийняття відповідних рішень». «Ефективність управління – це передусім раціональна організація інформаційних процесів», – стверджують О.І. Берг та Б.В. Бірюков.

Необхідність складання умов для прийняття обґрунтованих рішень, здійснення контролю за різноманітними об'єктами та явищами ініціювала появу й функціонування в сучасному суспільстві численних інформаційних систем із різними рівнями об'єднання масивів, автоматизації процесів реєстрації та опрацювання інформації, доступом до масивів. Створення інформаційних систем сприяє впорядкуванню роботи з певною інформацією про об'єкти обліку, її адресному отриманню й багаторазовому використанню багатьма користувачами. На розвиток сучасних інформаційних систем істотно впливає розвиток комп'ютерної техніки та засобів сучасного зв'язку. Під їх впливом відбувається інтеграція окремих обліків у складні інформаційні системи, що дозволяють опрацьовувати та поєднувати різну за формою відображення інформацію, передавати її користувачеві у зручній формі на далекій відстані.

В інформаційних системах накопичується найрізноманітніша інформація про об'єкти. Це можуть бути настановні та біографічні дані осіб, відомості, що характеризують властивості й ознаки об'єкта, його зображення, різноманітна інформація історичного характеру про об'єкт і його зв'язки з іншими об'єктами, а також: інша будь-яка інформація, що може стати в пригоді майбутньому її користувачеві для вирішення певних завдань. Із цього приводу С.М. Єсін і М.М. Ендрєєв говорять: «Особливо необхідно зауважити, що системи державної реєстрації громадян створюються з орієнтацією не тільки й не стільки для боротьби зі злочинністю, скільки для вирішення великої кількості інших соціальних проблем (охорони здоров'я, освіти, пенсійного забезпечення, страхування, оборони тощо)».

Сьогодні важко уявити будь-які предмети матеріального світу або явища, які б не пройшли реєстрацію і не враховувалися хоча б в одній інформаційній системі. Р.А. Усманов із цього приводу зазначає, що матеріали, які характеризують особу, містяться в архівах навчальних закладів, в особових справах, у бюро РАГС, у військових комісаріатах, в

організаціях, що надають послуги мобільного, телефонного зв'язку й ін.

Кожний конкретний облік утворюється з метою реєстрації, упорядкування та видачі певної інформації, необхідної для виконання завдань, що стоять перед підрозділом або відомством, які його здійснюють, а також складання статистичних звітів. «Характерно, що існування всіх видів обліку людей ініціювалося державою для задоволення своїх потреб і досягнення своїх цілей та завдань. За допомогою обліків держава, наприклад, забезпечувала збирання податків, підготовку до війни, розвиток економіки», – зазначають А.В. Іщенко та М.М. Гуренко.

У загальній сукупності обліків, що існують у суспільстві, окреме місце належить облікам системи правоохоронних органів, а серед них – призначеним безпосередньо створювати умови для розслідування злочинів. Ці обліки прийнято називати криміналістичними, а окреме криміналістичне вчення, до предмета якого вони входять, – криміналістичною реєстрацією.

Із метою надання допомоги слідчому, експерту чи працівникові оперативного підрозділу система криміналістичних обліків постійно розвивалася, удосконалюючись за рахунок об'єднання окремих обліків у відносно складні інформаційні системи, створювались обліки нових об'єктів або об'єктів, що вже перебували на обліку за іншими ознаками в інших інформаційних системах.

Останніми роками окремі вчені та практики вносять пропозиції щодо збільшення кількості обліків із відображенням в облікових документах інформації про властивості об'єктів, яка раніше не враховувалася з якихось причин (одорологічної, ДНК, фоновскопічної, сітчатки ока тощо). Цей шлях дійсно є перспективним, створює додаткові умови для ідентифікації особи за ознаками, інформація про які відбивається в облікових документах. Стосовно такого напряму розвитку облікової діяльності можна сказати, що це здебільшого екстенсивний шлях її розвитку. Він потребує суттєвих витрат і часу на збирання інформації та формування масивів. Із цього приводу П.П. Іщенко зауважує: «Необхідно мати на увазі, що організація криміналістичного обліку – справа, яка є доволі трудомісткою та дорогою. Облік і зберігання малозначущих даних, отримання яких не веде до досягнення мети розслідування, є економічно не вигідним». Не можна не відмітити й спроби деяких дослідників запропонувати новий вид криміналістичного обліку без урахування існуючої системи цих обліків, їх інтеграції в системи з централізованим доступом до інформації та розподіленими базами даних. Так, наприклад, А.В. Бусов говорить: «Ми вважаємо актуальним уведення в систему криміналістичної реєстрації нового виду обліків під назвою «габітоскопічні обліки». Якщо при цьому мати на увазі створення обліків з відображенням в облікових одиницях даних про зовнішність особи, то такі обліки існують уже дуже давно і беруть свій початок з бертільонажу. Фото- і відеозображення за необхідності також заносяться до масивів або баз даних певних інформаційних систем. Тож: залишається лише здогадуватися, що можна віднести до «габітоскопічних обліків». І головне, яку функцію вони повинні виконувати, щоб вона

відрізнялася від тієї, котру виконують наявні криміналістичні обліки, де відображається інформація про зовнішність особи.

Бобошко Е.М., Садченко О.О.

СПЕЦІАЛЬНІ АНТРОПОЛОГІЧНІ ЗНАННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У ФОРМУВАННІ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ АНТРОПОЛОГІЇ

Антропологічні знання – це знання про походження та еволюцію фізичної організації людини і її рас.

Ці знання складають зміст науки антропології. Термін «антропологія» грецького походження «Antropos – людина», «logos – наука» і означає наука про людину. Вважають, що вперше це визначення запропонував Аристотель (384-322 рр. до н.е.).

Перші відомості наукових знань про людину ми знаходимо у працях античних філософів Демокрита (470-430 рр. до н.е.), Аристотеля (384-322 рр. до н.е.), та Анаксимандра (610-546 рр. до н.е.).

Питання морфології і анатомії людини, її місце в системі природи, тілесні відмінності у фізичному типі окремих народів, звичаї і побут багаточисленних племен і народів з якими стикались дослідники під час подорожей, хвилювали і були предметом досліджень багатьох вчених Стародавньої Греції і Рима. Становлення антропології як науки відносять до середини ХІХ ст.

У прозах західноєвропейських вчених термін «антропологія» мав подвійне значення – як наука антропології (про людське тіло) та про духовну сутність людини. На початку ХVІІІ ст. коли слово «антропологія» почало входити в науковий обіг, воно означало «трактат про душу і тіло людини». В подальшому цей термін в загальній формі розшифровувався як всебічне вивчення людини, її біологічні, соціальні і духовні властивості. Протягом ХІХ ст. і до наших днів в багатьох країнах прийнято широке поняття антропології як загальної науки про людину.

Антропологія в широкому розумінні поділяється на «фізичну», та «соціальну». В Україні, як і в більшості європейських країнах, не прийняте таке широке тлумачення антропології.

Антропологія – природнича, біологічна наука, яка тісно пов'язана з такими суспільними науками як етнографія, історія та археологія.

Антропологія – це галузь природознавства, яка займає особливе місце серед біологічних наук. Вона вивчає походження та еволюцію фізичної організації людини і її рас. Це наука про зміни людського організму в просторі і часі, про закони цих змін і фактори, які їх обумовлюють. Антропологія як би завершене собою природознавство. Людина, її життя, існування не можливе, без колективно здійснюваного виробництва, без суцільного середовища, то і антропологія яка вивчає людину, вступає в ту галузь, де існують соціально-історичні закономірності. В цьому специфіка антропології, в цьому її відмінність від інших біологічних наук, її безпосередній зв'язок з історичними науками – археологією, етнографією,